

ΕΝΤΟΣ, ΕΚΤΟΣ & ΕΠΙ ΤΑ ΑΥΤΑ ΜΕ ΤΟΝ ΜΙΤ ΡΟΜΝΙ (του Πωλ Κρούγκμαν)

Σε μια άλλη, καλύτερη Αμερική, ο **Μιτ Ρόμνι** θα κατέβαινε στις εκλογές για την προεδρία έχοντας ως ισχυρό χαρτί το μεγαλύτερο επίτευγμα της θητείας του ως κυβερνήτης της Μασαχουσέτης: την μεταρρύθμιση του κλάδου υγείας, που από πολλές απόψεις είναι πανομοιότυπη με αυτή που εφάρμοσε ο πρόεδρος Ομπάμα.

Πόσο μάλλον που η μεταρρύθμιση της Μασαχουσέτης λειτουργεί μια χαρά, και υποστηρίζεται από την πλειοψηφία των κατοίκων της.

Ο κ. Ρόμνι όμως όχι μόνο δεν κάνει κάτι τέτοιο, αλλά αντιθέτως επιτίθεται με σφοδρότητα κατά της απόφασης του Ανώτατου Δικαστηρίου να επικυρώσει την συνταγματικότητα του σχεδίου ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης που ο ίδιος προώθησε.

Το ισχυρό χαρτί του για να γίνει πρόεδρος είναι πως, σαν επιτυχημένος επιχειρηματίας, ξέρει πώς να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας. Αυτό βεβαίως σημαίνει πως, όσο και να το απεύχονται οι επιτελείς της καμπάνιας του κ. Ρόμνι, η επανεξέταση της επιχειρηματικής σταδιοδρομίας του είναι απολύτως θεμιτή. Πως έβγαλε όλα αυτά τα λεφτά ο κ. Ρόμνι; Μήπως άραγε προσπαθεί να μας πείσει πως ό,τι ήταν καλό για την Bain Capital, την επενδυτική εταιρεία που τον έκανε πλούσιο, θα είναι καλό και για την Αμερική;

Η απάντηση στο παραπάνω επιχείρημα είναι φυσικά «όχι». Η αλήθεια είναι πως, ακόμη κι αν ο κ. Ρόμνι ήταν ένας κλασικός μεγαλοβιομήχανος, ένας Αντρίου Κάρνεγκι της εποχής μας, πάλι δεν θα ήταν κατάλληλα προετοιμασμένος για την διαχείριση μιας

σύγχρονης οικονομίας. Τα κράτη δεν είναι εταιρείες (παρά την παγκοσμιοποίηση, οι ΗΠΑ εξακολουθούν να καταναλώνουν το 86% των προϊόντων τους), και τα εργαλεία της μακροοικονομικής πολιτικής – τα επιτόκια δανεισμού, οι φορολογικοί συντελεστές και τα προγράμματα δημοσίων δαπανών – δεν έχουν θέση στα οργανογράμματα των μεγάλων πολυεθνικών επιχειρήσεων. Άλλωστε και ο Χέρμπερτ Χούβερ ήταν επιτυχημένος επιχειρηματίας...

Σε κάθε περίπτωση, ο κ. Ρόμνι δεν ανήκει σε αυτό το είδος επιχειρηματία. Η Bain Capital δεν «έχτιζε» παραγωγικές επιχειρήσεις: τις αγόραζε και τις πουλούσε. Μερικές φορές οι εξαγορές της συνοδεύονταν από νέες προσλήψεις: πιο συχνά όμως οδηγούσαν σε απολύσεις, περικοπές μισθών και συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων για τους εργαζομένους των εταιρειών που «εξυγίαινε». Σε ορισμένες περιπτώσεις, η Bain έβγαζε κέρδη από την χρεοκοπία των εταιρειών- στόχων: ένα ιστορικό το οποίο σίγουρα δεν εμπυχώνει τους Αμερικανούς εργάτες, στην αναζήτηση τους για έναν οικονομικό σωτήρα.

Κι έπειτα υπάρχει κι εκείνο το θεματάκι με τις υπεργολαβίες και την εξαγωγή θέσεων εργασίας – το «outsourcing».

Πριν δύο εβδομάδες, η Washington Post έγραψε πως η Bain είχε επενδύσει σε εταιρείες που ειδικεύονταν στο να βοηθούν άλλες εταιρείες να μεταφέρουν τα εργοστάσια τους σε άλλες, φθηνότερες χώρες. Το προεκλογικό επιτελείο του Ρόμνι εξερράγη, απαιτώντας – χωρίς επιτυχία – από την Post να ανακαλέσει το δημοσίευμα. Το πιο ενδιαφέρον είναι η επιμονή του επιτελείου να πείσει πως η Post παραπληροφόρησε, δήθεν, τους αναγνώστες της, επειδή δεν καταλάβαινε την διαφορά ανάμεσα στον όρο “offshoring” – που σημαίνει την «εξωχώρια» μετακόμιση θέσεων εργασίας, σε τρίτες χώρες- και του απλού “outsourcing,” που σημαίνει την προώθηση επιμέρους εταιρικών υπηρεσιών σε άλλες εταιρείες -υπεργολάβους.

Φυσικά, αν το επιτελείο Ρόμνι πίστευε αληθινά στις αρχές της ελεύθερης αγοράς, όπως υποστηρίζει, θα έπρεπε να υπερασπίζεται το δικαίωμα των επιχειρήσεων να κάνουν ό,τι χρειάζεται για να

μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους, ακόμη και να μεταφέρουν θέσεις εργασίας στο εξωτερικό. Αντίθετα, το επιτελείο στην πράξη αποδέχεται ότι το «offshoring» είναι κακό πράγμα, προκειμένου να επιμείνει πως το «outsourcing» είναι καλό πράγμα, αρκεί ο υπεργολάβος να είναι αμερικανική εταιρεία.

Αυτό το επιχείρημα, φυσικά, σηκώνει πολύ συζήτηση.

Μια περίφημη φράση του κ. Ρόμνι είναι η εξής: «Οι επιχειρήσεις αποτελούνται από ανθρώπους... Ότι κερδίζουν οι επιχειρήσεις τελικά καταλήγει στους ανθρώπους. Που νομίζετε ότι πηγαίνουν τα λεφτά; Σε ποιανού τις τσέπες; Στις τσέπες των ανθρώπων». Μια φράση αναμφίβολα αληθής, ιδίως αν αναφέρεσαι στους συνεταίρους της Bain Capital, που ασφαλώς είναι άνθρωποι. Όμως ένας από τους βασικούς λόγους πίσω από το outsourcing, την εξαγωγή υπηρεσιών και θέσεων εργασίας, είναι η εξασφάλιση πως οι εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις αυτές θα πάρουν όσο το δυνατόν μικρότερο μερίδιο από τα κέρδη τους.

Για παράδειγμα, ποιος πιστεύετε πως είναι ο λόγος που πολλές μεγάλες επιχειρήσεις «εξάγουν» τις υπηρεσίες ασφαλείας και καθαριότητας σε εξωτερικούς υπεργολάβους; Η απάντηση, σε μεγάλο βαθμό, είναι φυσικά πως οι υπεργολάβοι μπορούν να προσλάβουν φθηνότερους εργαζομένους, που δεν ανήκουν σε συνδικάτα και δεν καλύπτονται από τα εταιρικά προγράμματα ασφάλισης και περίθαλψης. Υπάρχουν άλλωστε αρκετές μελέτες που αποδεικνύουν πως οι επιστάτες και οι φρουροί ασφαλείας που δουλεύουν για λογαριασμό υπεργολάβων παίρνουν πολύ χαμηλότερους μισθούς και έχουν πολύ χαμηλότερες ασφαλιστικές καλύψεις από τους «κανονικούς» συναδέλφους τους.

Ας το ξεκαθαρίσουμε: το outsourcing είναι μια μόνο πτυχή της εκτεταμένης αποσύνδεσης ανάμεσα στην μικρή ελίτ και τον μέσο Αμερικανό εργαζόμενο -ένα χάσμα που μεγαλώνει συνεχώς εδώ και 30 χρόνια. Και η Bain δεν ήταν παρά μόνον ένας μικρός σχετικά παίκτης στην ανάπτυξη της τεράστιας βιομηχανίας του outsourcing. Συνεπώς, ο Μιτ Ρόμνι δεν ευθύνεται αποκλειστικά και προσωπικά για την καταστροφή της μεσαίας τάξης και της

κοινωνίας όπως την ξέραμε. Υπήρξε, ωστόσο, ένας ενθουσιώδης και άριστα αμειφθείς συμμετέχων στην διαδικασία της καταστροφής: αν η Bain αγόραζε την εταιρεία στην οποία δούλευες, τότε το πιθανότερο είναι πως, ακόμα κι αν έσωζες την δουλειά σου, θα κατέληγες να πληρώνεσαι λιγότερο και να έχεις λιγότερα ασφαλιστικά δικαιώματα.

Με άλλα λόγια, ότι ήταν καλό για την Bain Capital σίγουρα δεν ήταν καλό και για την Αμερική.

Πωλ Κρούγκμαν

Πηγή: [To Βήμα](#) από The New York Times